

Slides:

kortlink.dk/mrsh

DET BIBLIOTEKSPOLITISKE TOPMØDE 2024

LÆSEKR' BØRN ?

HVORFOR FANDEN LA OG '?

UNGE

TORS DAG D. 11. APRIL 2024

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

SØNDERBORG
TORS DAG D. 11. APRIL 2024

SIMON SKOV FOGHT
LEKTOR

LÆSNING I DAG

- Luseguiden.dk
- Abortlinen.dk

- Identitetsdannelse
- Væren i verden
- Ordforråd
- Læring
- ...

LÆSNING , PIRLS OG PISA BAGGRUND

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

SØNDERBORG
TORS DAG D. 11. APRIL 2024

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

PIRLS 2021	PISA 2022
4. klasse	15-årige
Umiddelbart efter indskoling	Slutningen af skoleforløbet
IEA	OECD
Skoler → Klasser	Skoler → Elever
Skoletype og Skolestørrelse	Skolestørrelse, etnicitet
197 skoler	327 skoler
4.816 elever	6.200 elever
Samlet eksklusion: 9% (10% i 2016)	Samlet eksklusion: 11,5% (5,7 i 2018)
6% "alvorlige læse- og skrivevanskeligheder"	6% "dyslektikere"
Hjælpe midler ikke tilladt	Hjælpe midler ikke tilladt
Skønlitterære og informerende tekster, inklusive PIRLS-tekster	Fagtekster, online artikler og sociale medier, skønlitterære tekster
2006, 2011, 2016, 2021	2000, 2003, 2006, 2009, 2012, 2015, 2018, 2022
Fokus kun på læsning	Naturfag, matematik og læsning
Elev, forældre, dansklærere, skoleleder	Elev
Statisk: Tre sværhedsgrader af tekster	Adaptiv
500-points skala (første PIRLS-undersøgelse 2001)	500-points skala (første PISA-undersøgelse 2000)
Spredning på 100 (standardafvigelse)	Spredning på 100 (standardafvigelse)

PIRLS 2021	PISA 2022
Fire læseforståelsesprocesser • Finde og uddrage informationer udtrykt direkte i teksten • Drage direkte følgeslutninger • Fortolke og samordne centrale ideer og informationer • Vurdere og tage kritisk stilling til indhold og tekstuelle elementer	Tre læseforståelsesprocesser • Finde information • Forstå • Evaluere og reflektere
Fire kompetenceniveauer • 4: Meget højt niveau (625 point): Avanceret læsning • 3: Højt niveau (550 point): Billedsprog/Kildekritik • 2: Middel niveau (475 point): Fortolke og samordne	Otte kompetenceniveauer • 6: (698 point) • 5: (626 point) • 4: (553 point) • 3: (480 point) • 2: (407 point)
• 1: Lavt niveau (400 point): Drage enkle følgeslutninger • -: Under lavt niveau (< 400 point): At kode enkelte ord og sætningsdele	1a: (385 point) 1b: (282 point) 1c: (189 point)

RESULTATER

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

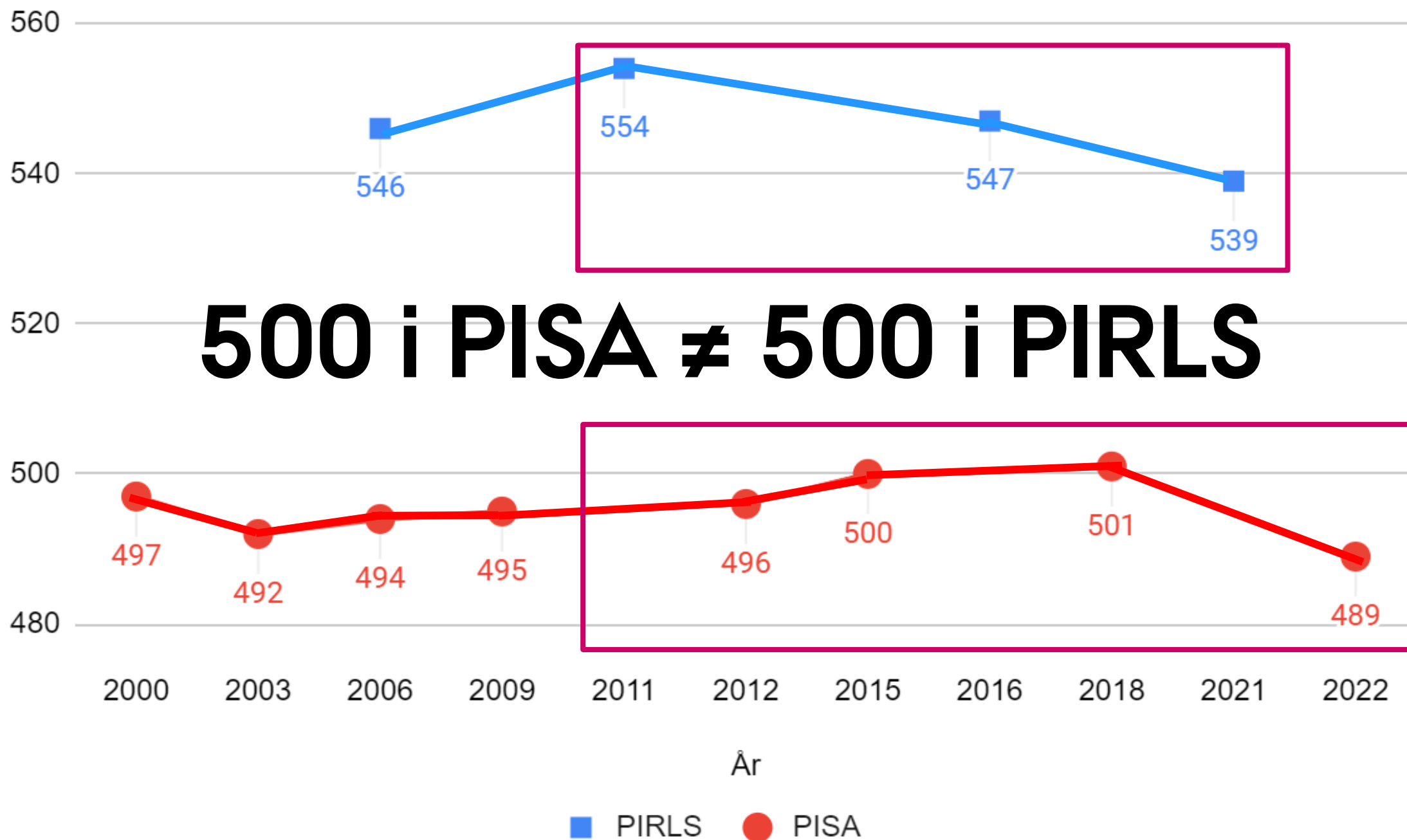
AARHUS UNIVERSITET

SØNDERBORG
TORSDAG D. 11. APRIL 2024

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

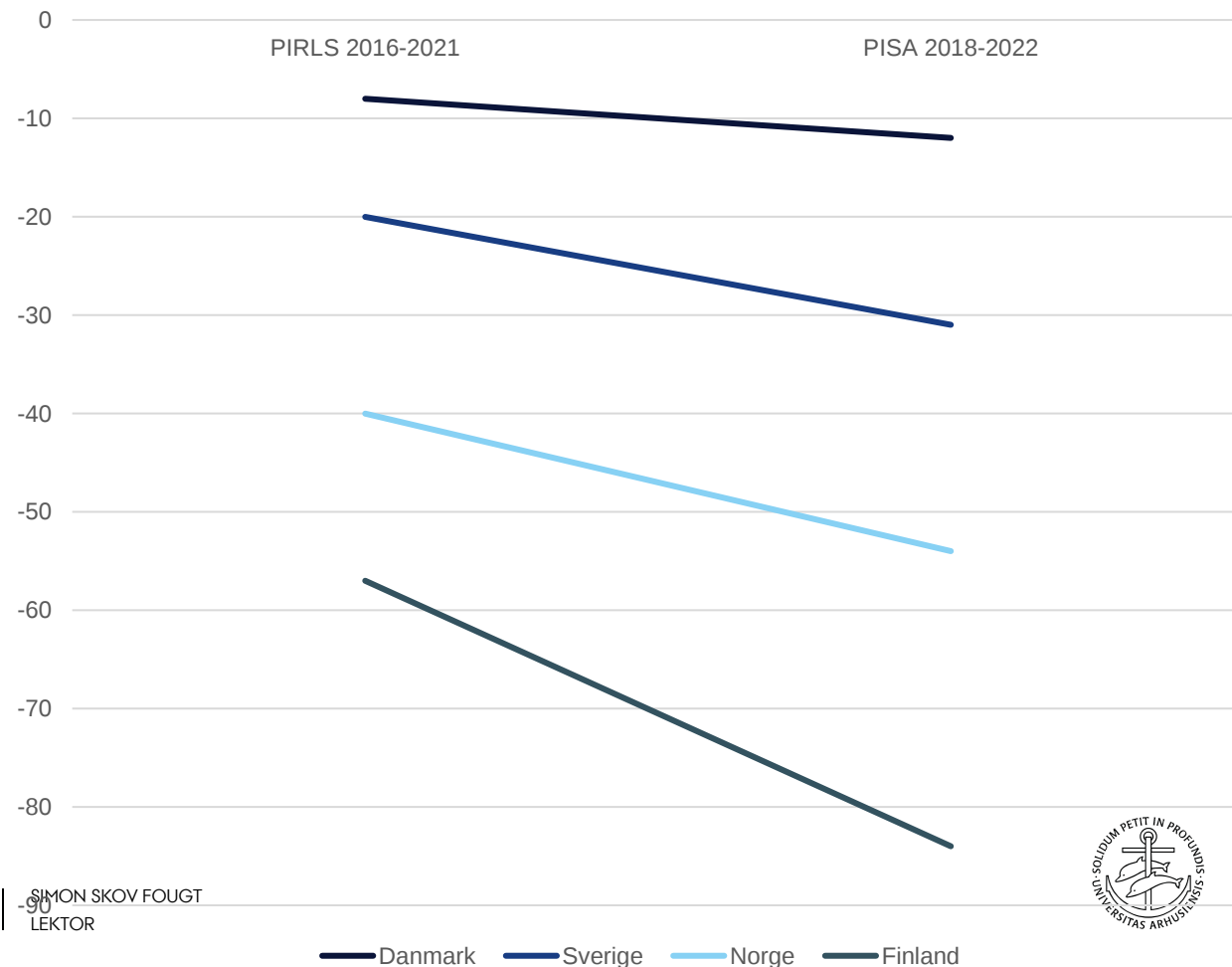

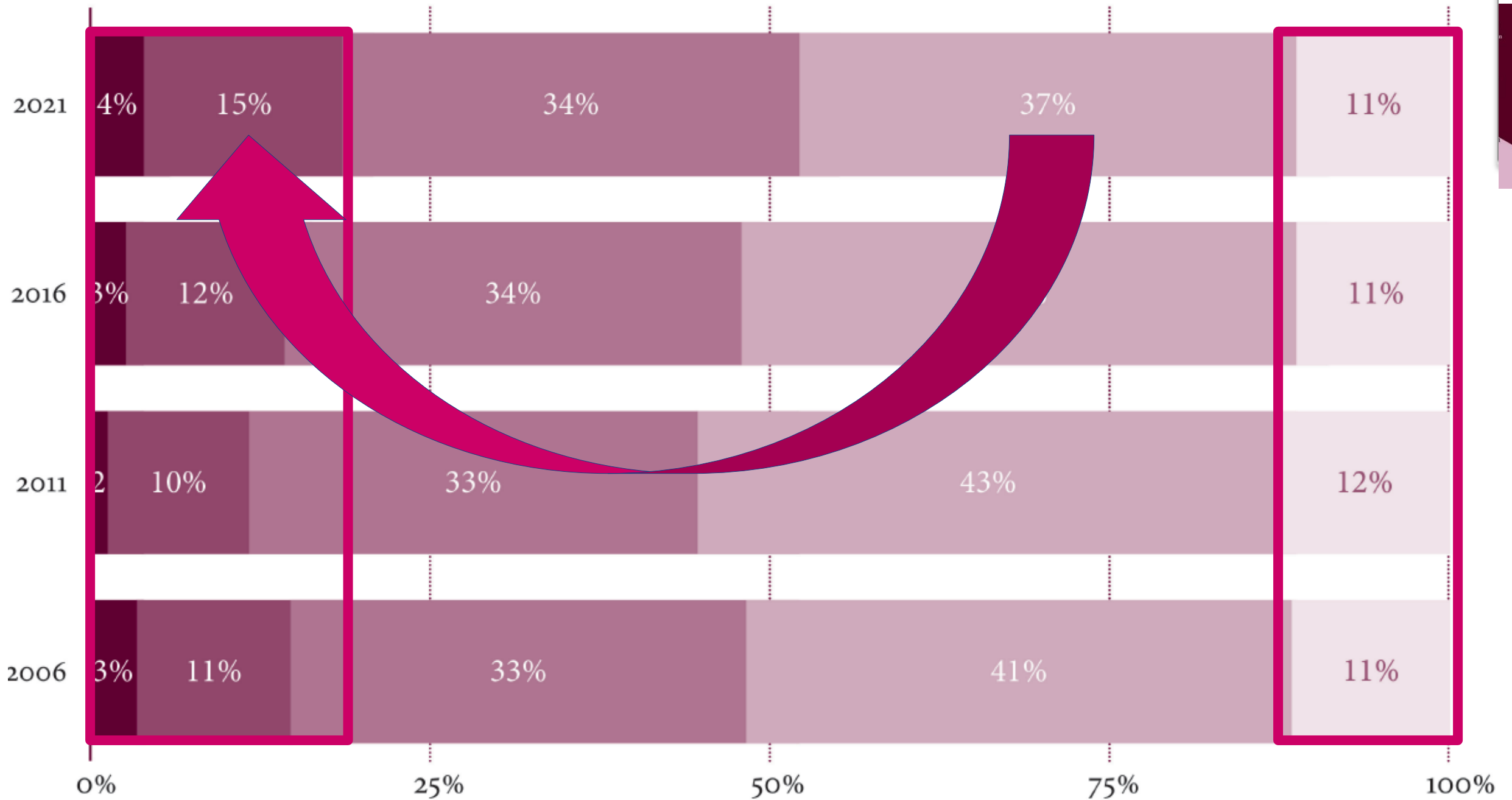
RI

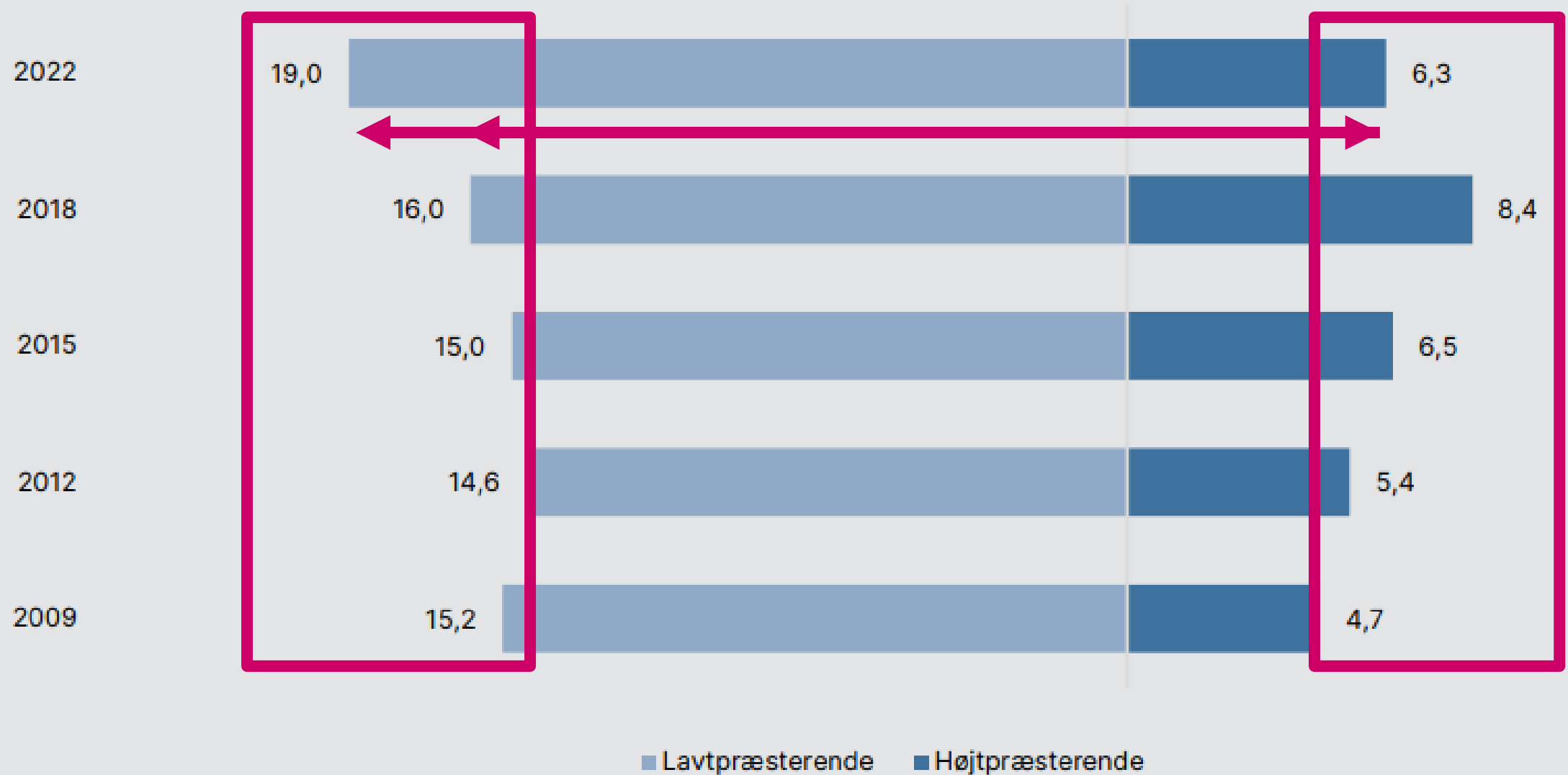
FALD I NORDEN – PISA OG PIRLS

	PIRLS 2016-2021	PISA 2018-2022
Danmark	-8	-12
Sverige	-12	-19
Norge	-20	-23
Finland	-17	-30

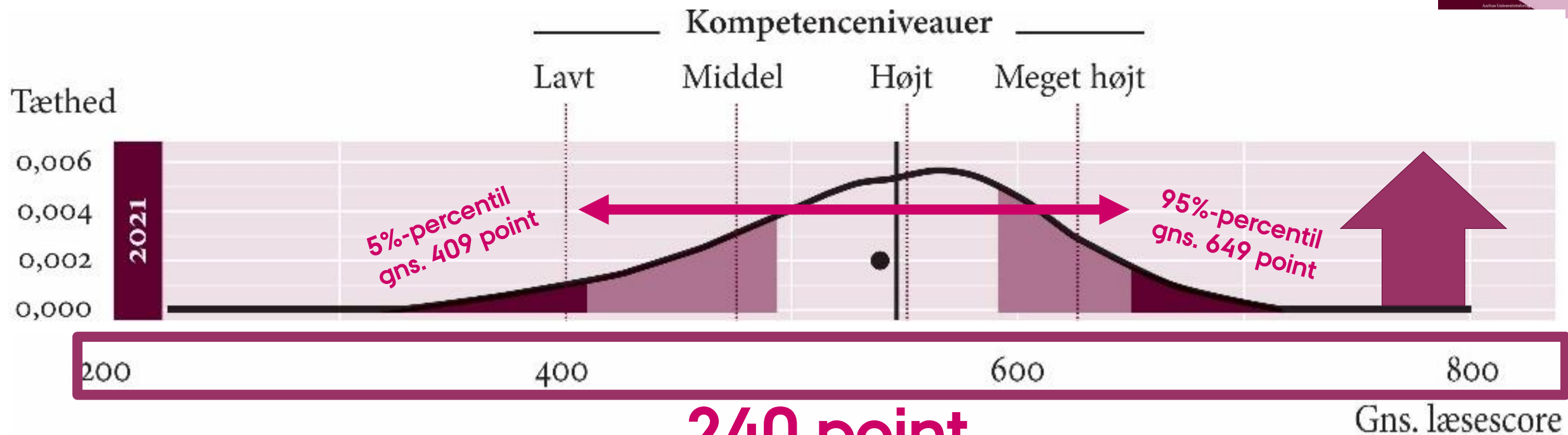

Figur 3.6 **Udvikling i andelen af lavt og højt præsterende læsere for Danmark**

SPREDNING – PIRLS 2021

Percentiler

Gennemsnitlig læsescore er angivet med en prik.

Medianen er angivet med en lodret streg.

PIGER OG DRENGE

Kønsforskelle i læse

	Piger	240	
2021	545 (2,5)	12	
2016	554 (2,6)		
2011	560 (1,9)		
2006	553 (2,7)		

Note: Standardfejl angivet i parentes.

° p < 0,1; * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001

erence-analyse.

ifht diff. i 2021	P-værdi for diff. til diff.
-1 (4,3)	0,852
0 (3,7)	0,906
-1 (4,4)	0,786

PIRLS 2021	PISA 2022
Fire læseforståelsesprocesser	Tre læseforståelsesprocesser
• Finde og uddrage informationer udtrykt direkte i teksten • Drage direkte følgeslutninger • Fortolke og samordne centrale ideer og informationer • Vurdere og tage kritisk stilling til indhold og tekstuelle elementer	• Finde information • Forstå • Evaluere og reflektere
Fire kompetenceniveauer	Otte kompetenceniveauer
• 4: Meget højt niveau (625 point): Avanceret læsning • 3: Højt niveau (550 point): Billedsprog/Kildekritik • 2: Middel niveau (475 point): Fortolke og samordne	• 6: (698 point) • 5: (626 point) • 4: (553 point) • 3: (480 point) • 2: (407 point)
• 1: Lavt niveau (400 point): Drage enkle følger og slutninger • -: Under lavt niveau (> 400 point): Afkode enkelt ord og sætningsdele	• 1d: (335 point) • 1c: (269 point) • 1c: (179 point)

25 %

Udvikling i læsning af forskellige teksttyper, Danmark, 2006-2021.

Undersøgelse	Gennemsnitlig score	Difference til tidl. runder	Cohen's <i>d</i>	<i>P</i> -værdi på differencen
Skønlitterære tekster				
2021	546 (2,6)			
2016	551 (2,2)	-6 (3,4)	-0,08	0,090 .
2011	555 (1,8)	-10 (3,1)	-0,14	0,003 ** ↓
2006	549 (2,5)	-4 (3,6)	-0,05	0,300
Informerende tekster				
2021	536 (2,1)			
2016	543 (2,5)	-7 (3,3)	-0,10	0,032 * ↓
2011	553 (1,9)	-17 (2,8)	-0,25	<,001 *** ↓
2006	543 (2,6)	-7 (3,3)	-0,09	0,047 * ↓

Note: Kolonnen "Difference til tidl. runder" henviser til den gennemsnitlige læsescore for hhv. skønlitterære tekster og informerende tekster og dens relation til gennemsnitsscoren for de respektive teksttyper i tidligere undersøgelsesrunder.

Standardfejl angivet i parentes.

° $p < 0,1$; * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$

Tabel 3.3 Hvor ofte gør du disse ting uden for skolen? Jeg læser for sjov. Elevspørgeskema, 2016-2021, andele og elevscore.

LÆSEN

Det er læsning at skønlitterære tekster i fritiden, der hænger sammen med elevernes læsekompetence

	Hver dag eller næsten hver dag	1-2 gange om ugen	3-4 gange om ugen	5-6 gange om ugen
2016				
Andele	21 (1,0)	39 (1,2)	26 (0,8)	15 (0,6)
Elevscore	529 (3,6)	551 (2,4)	561 (3,0)	547 (4,4)
2021				
Andele	25 (0,7)	22 (0,7)		
Elevscore	540 (3,4)	542 (2,3)	556 (3,2)	543 (3,6)

Note: Standardfejl angivet i parentes.

DPU - DANMARKS

AARHUS UNIVERSITET

DET FUNDAMENTALE PROBLEM

- Andelen af svage læsere stiger
- De svage læseres læsekompetence falder
- Andelen af dygtige læsere er stabil i 4. klasse
- Men **også** faldende blandt 15-årige
- Et signifikant fald i elevers læsekompetence
- Fritidslæsning

DET FUNDAMENTALE PROBLEM

- Andelen af svage læsere stiger
- De svage læseres læsekompetence falder
- Andelen af dygtige læsere er stabil i 4. klasse
- Men **også** faldende blandt 15-årige
- Et signifikant fald i elevers læsekompetence
- Fritidslæsning – af **skønlitteratur**

DET FUNDAMENTALE PROBLEM

- Andelen af svage læsere stiger
- De svage læseres læsekompetence falder
- Andelen af dygtige læsere er stabil i 4. klasse
- Men **også** faldende blandt 15-årige
- Et signifikant fald i elevers læsekompetence
- Fritidslæsning – af **skønlitteratur** – i **bogform**

HVORFOR FANDEN LÆSER DE IKKE?

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

SØNDERBORG
TORS DAG D. 11. APRIL 2024

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

VAR

—

Antal deltagerlande

25

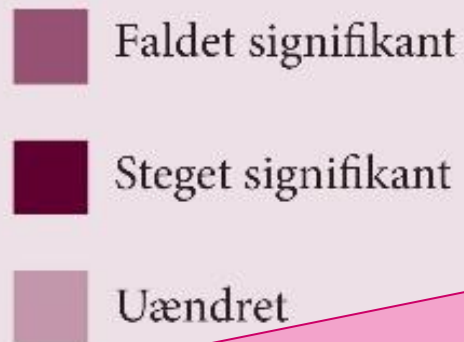
20

15

10

5

0

SAMME TENDENS
I PISA 2022

2006-2011

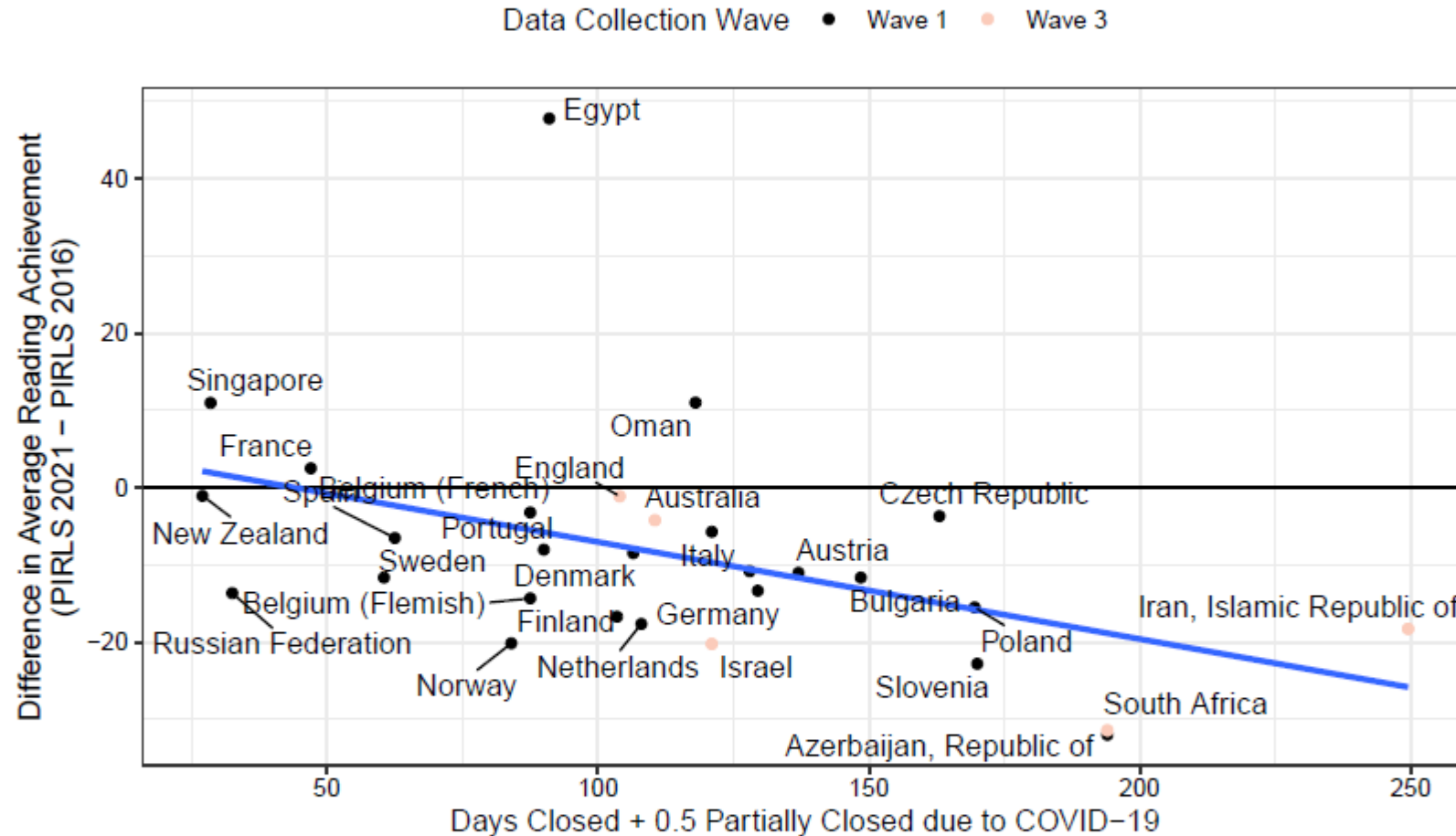
2011-2016

2016-2021

DPU - DAN
AARHUS UNIVE

Fig. 1 Relationship between School-Closure Duration and Changes in Average Student Reading Achievement between PIRLS 2016 and 2021

Note: The correlation between the two measures is moderate ($r = -0.44$). Egypt stands out as an outlier in the plot as it showed by far the largest positive change in average reading achievement. However, there are some questions about the reliability of the results in Egypt as between 15% and 25% of students had achievement too low for estimation (Mullis, von Davier, Foy, & Fishbein, 2023). Therefore, we urge the reader to interpret the results in Egypt with caution. Removing Egypt from the sample leads to a slightly stronger correlation ($r = -0.56$).

School Closure Policies and Student Reading Achievement: Evidence Across Countries

Alec I. Kennedy¹ and Rolf Strietholt¹

¹International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA), Hamburg, Germany.

Contributing authors: alec.kennedy@iea-hamburg.de; rolf.strietholt@iea-hamburg.de;

Abstract

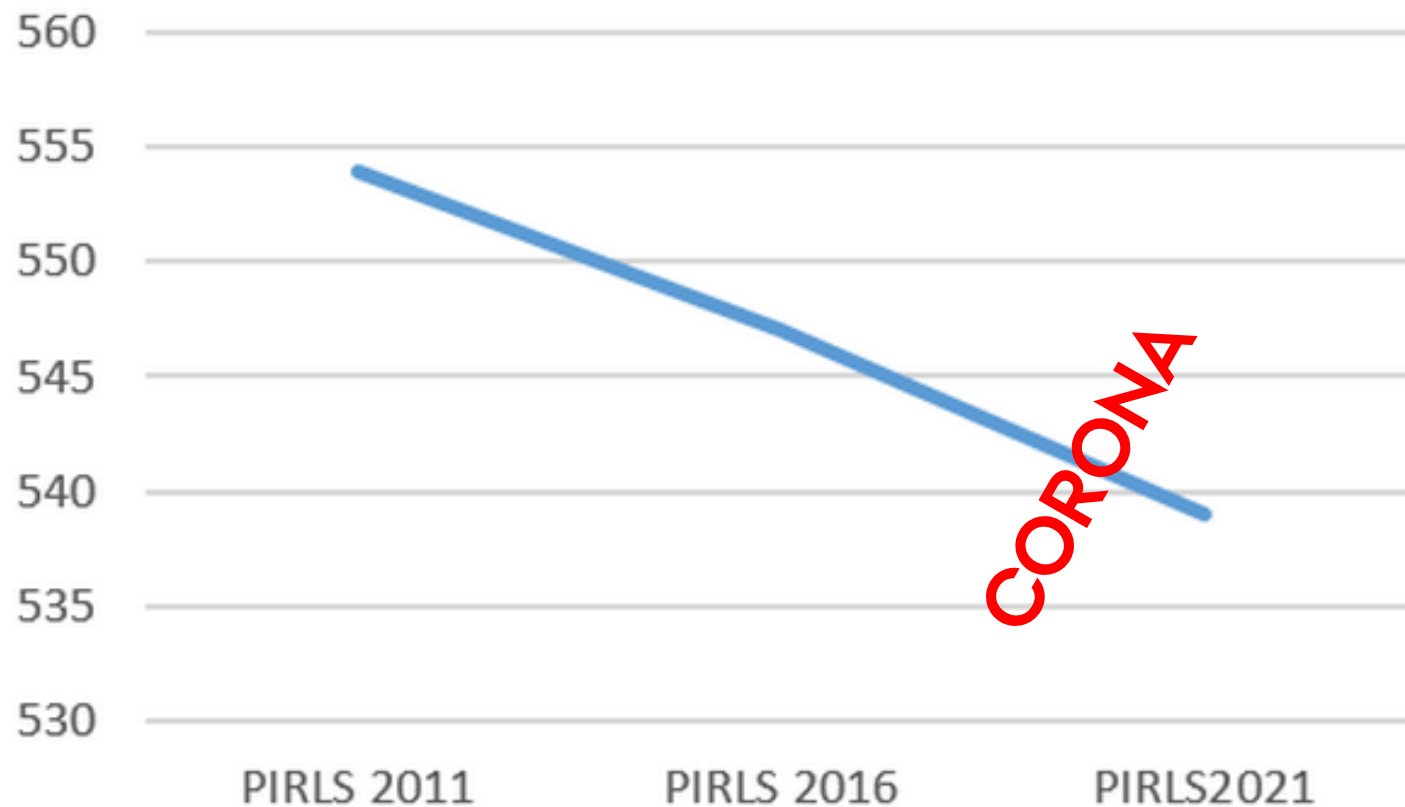
The COVID-19 pandemic disrupted education worldwide as educational systems made the decision to close schools to contain the spread of the virus. The duration of school closures varied greatly internationally. In this study, we use international variation in school closure policies to examine the effects of school closures on student achievement. Specifically, we use representative trend data from more than 300,000 students in 29 countries to examine whether the length of school closures is related to changes in student achievement before and after the outbreak of COVID-19. We observe a significant and substantial negative effect of school closures on student reading achievement. The estimated effect implies that a year of school closures corresponds roughly to the loss of a little more than half a school year of learning. This effect is even more pronounced for socioeconomically disadvantaged students and those without home computer access.

Keywords: COVID-19, reading achievement, school closures, elementary schools, international comparisons

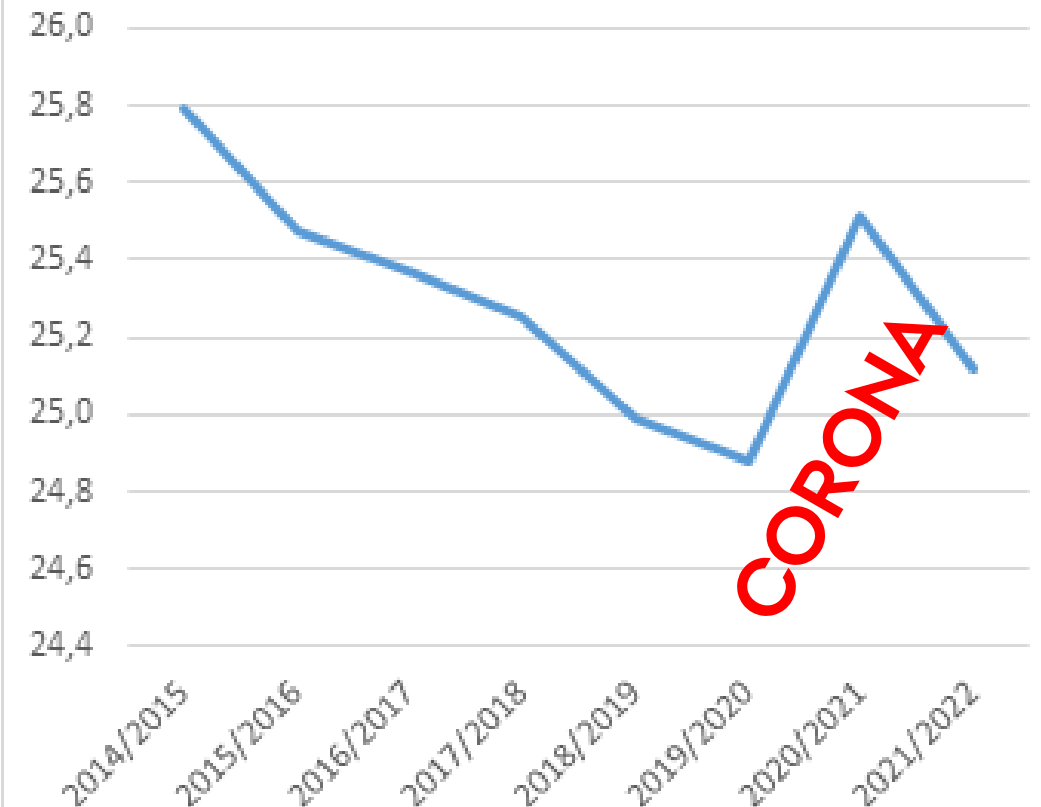
31 May 2023

NATIONALE TEST I LÆSNING, 4. KLASSE

PIRLS 2011-2021

Gennemsnitligt normbaseret
Resultat - Landstal

FALDENDE LÆSEGLÆDE

Forældrenes læseglæde. Skala baseret på spørgeskema til hjemmet, 2021, andele og elevscore opgjort efter ressourcer i hjemmet.

	Synes godt om	Synes om	Synes ikke om
Alle elever 2021			
Andele	39 (1,0)	42 (0,9)	19 (0,7)
Elevscore	557 (2,6)	539 (2,6)	514 (3,4)
Alle elever 2016			
Andele	44 (1,1)	38 (1,0)	17 (0,7)
Elevscore	564 (2,3)	542 (2,7)	530 (3,6)
Elevscore	569 (2,9)	551 (2,4)	528 (3,2)

Note: Standardfejl angivet i parentes.

RESSOURCER I HJEMMET

- 54% høj
 - 46% middel/lav
-
- Ressourcer i hjemmet
 - **ALTAFGØRENDE**

Antal bøger i hjemmet:

- 1) 0-10
- 2) 11-25
- 3) 26-100
- 4) 101-200
- 5) Flere end 200

Antal børnebøger i hjemmet:

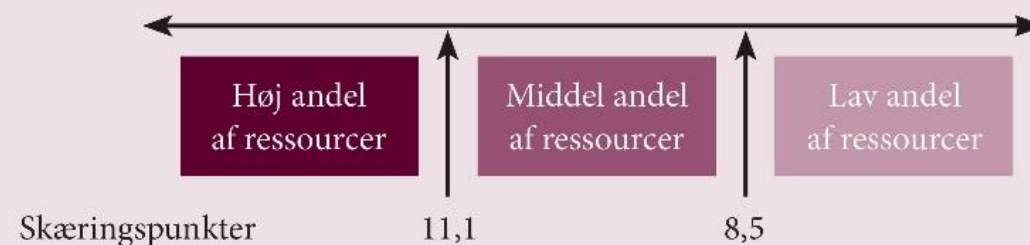
- 1) 0-10
- 2) 11-25
- 3) 26-50
- 4) 51-100
- 5) Flere end 100

Højeste gennemførte uddannelse for mindst én forælder/omsorgsperson:

- 1) Uafsluttet grundskole
- 2) Folkeskolens afgangsprøve
- 3) Ungdomsuddannelse
- 4) Kort eller mellemlang videregående uddannelse
- 5) Lang videregående uddannelse eller ph.d.

Højeste beskæftigelse for mindst én forælder/omsorgsperson:

- 1) Har aldrig haft lønnet arbejde, andet eller faglært arbejde
- 2) Kontor-, salgs- og servicesektor
- 3) Ejer af mindre virksomhed
- 4) Ledelse på øverste plan og færdigheder på højeste niveau eller færdigheder på mellemniveau

Tabel 3.12 I en typisk uge, hvor meget tid bruger du normalt selv derhjemme på at læse?

Spørgeskema til hjemmet, 2016-2021, andele og elevscore opgjort efter ressourcer i hjemmet.

	Mindre end en time om ugen	1 til 5 timer om ugen	6 til 10 timer om ugen	Mere end 10 timer om ugen
Alle elever 2021				
Andel	6 (0,4)	41 (0,8)	28 (0,8)	24 (0,8)
Score	509 (6,2)	531 (2,9)	549 (2,9)	556 (3,1)
Alle elever 2016				
Andel	7 (0,5)	45 (0,9)	30 (0,8)	18 (0,8)
Score	535 (5,0)	545 (2,8)	556 (2,9)	557 (4,1)
Andele efter ressourcer i hjemmet 2021				
Høj	3 (0,4)	30 (1,0)	34 (1,2)	33 (1,2)
Middel	11 (0,9)	53 (1,2)	22 (1,1)	14 (0,8)
Elevscore efter ressourcer i hjemmet 2021				
Høj	548 (11,9)	558 (3,6)	561 (3,4)	569 (3,0)
Middel	496 (6,3)	513 (3,4)	527 (4,1)	520 (6,2)

Note: Standardfejl angivet i parentes.

Øverste del er baseret på elever, der både har gennemført læseundersøgelsen, og som har svaret på elevspørgeskemaet. Den nederste del er baseret på elever, der også har gyldige besvarelser fra spørgeskemaet til hjemmet. Skalaen for ressourcer i hjemmet er blevet ændret fra 2016 til 2021, hvorfor vi kun inddrager opgørelsen for ressourcer i hjemmet for PIRLS 2021.

Tabel 3.13 Hvor ofte læser du for din egen fornøjelses skyld, når du er hjemme? Spørgeskema til hjemmet, 2021, andele og elevscore opgjort efter ressourcer i hjemmet.

	Hver dag eller næsten hver dag	1-2 gange om ugen	1-2 gange om måneden	Aldrig eller næsten aldrig
Alle elever				
Andel	44 (1,0)	29 (0,8)	15 (0,6)	12 (0,6)
Score	550 (2,6)	540 (3,0)	527 (3,9)	526 (4,1)
Andele efter ressourcer i hjemmet				
Høj	53 (1,5)	29 (1,0)	12 (0,8)	6 (0,7)
Middel	34 (1,1)	29 (1,1)	18 (1,0)	19 (1,0)
Elevscore efter ressourcer i hjemmet				
Høj	565 (2,8)	563 (3,9)	550 (5,0)	555 (6,0)
Middel	521 (4,0)	513 (4,4)	511 (5,1)	514 (4,9)

Note: Standardfejl angivet i parentes.

Øverste del er baseret på elever, der både har gennemført læseundersøgelsen, og som har svaret på elevspørgeskemaet. Den nederste del er baseret på elever, der også har gyldige besvarelser fra spørgeskemaet til hjemmet.

Tabel 3.14 Forældrenes læseglæde. Skala baseret på spørgeskema til hjemmet, 2021, andele og elevscore opgjort efter ressourcer i hjemmet.

	Synes godt om	Synes om	Synes ikke om
Alle elever 2021			
Andele	39 (1,0)	42 (0,9)	19 (0,7)
Elevscore	557 (2,6)	539 (2,6)	514 (3,4)
Alle elever 2016			
Andele	44 (1,1)	38 (1,0)	17 (0,7)
Elevscore	564 (2,3)	542 (2,7)	530 (3,6)
Andele efter ressourcer i hjemmet			
Høj	53 (1,3)	38 (1,1)	9 (0,8)
Middel	22 (1,1)	47 (1,4)	31 (1,2)
Elevscore efter ressourcer i hjemmet			
Høj	567 (2,7)	560 (3,1)	543 (6,2)
Middel	526 (5,2)	519 (3,4)	504 (3,9)

Note: Standardfejl angivet i parentes.

Øverste del er baseret på elever, der både har gennemført læseundersøgelsen, og som har svaret på elevspørgeskemaet. Den nederste del er baseret på elever, der også har gyldige besvarelser fra spørgeskemaet til hjemmet.

Tabel 3.15 Skriftsprogstimulerende aktiviteter inden 1. klasse. Skala baseret på spørgeskema til hjemmet, 2021, andele og elevscore opgjort efter ressourcer i hjemmet.

	Ofte	Nogle gange	Aldrig eller næsten aldrig
Alle elever, 2021			
Andele	41 (0,9)	58 (0,9)	1 (0,2)
Elevscore	551 (2,6)	534 (2,5)	502 (9,7)
Alle elever, 2016			
Andele	36 (1,0)	63 (1,0)	1 (0,2)
Elevscore	564 (2,8)	542 (2,3)	522 (9,1)
Andele efter ressourcer i hjemmet			
Høj	48 (1,2)	51 (1,2)	1 (0,2)
Middel	32 (1,2)	67 (1,2)	2 (0,3)
Elevscore efter ressourcer i hjemmet			
Høj	568 (3,1)	557 (3,0)	535 (28,5)
Middel	521 (3,9)	514 (3,0)	486 (13,5)

Note: Standardfejl angivet i parentes.

Øverste del er baseret på elever, der både har gennemført læseundersøgelsen, og som har svaret på elevspørgeskemaet. Den nederste del er baseret på elever, der også har gyldige besvarelser fra spørgeskemaet til hjemmet.

Tabel 3.16 Skriftsproglige færdigheder inden 1. klasse. Skala baseret på spørgeskemaet til hjemmet, 2016-2021, andele og elevscore opgjort efter ressourcer i hjemmet.

	Meget godt	Rimeligt godt	Ikke godt
Alle elever, 2021			
Andele	28 (0,8)	41 (0,8)	31 (0,8)
Elevscore	572 (2,9)	541 (2,6)	514 (2,9)
Alle elever, 2016			
Andele	27 (0,9)	42 (1,1)	31 (1,1)
Elevscore	579 (3,1)	550 (2,6)	524 (3,0)
Andele efter ressourcer i hjemmet			
Høj	32 (1,2)	40 (1,1)	28 (0,8)
Middel	23 (1,0)	43 (1,2)	34 (1,4)
Elevscore efter ressourcer i hjemmet			
Høj	585 (3,0)	561 (3,1)	539 (3,8)
Middel	549 (4,5)	519 (3,1)	491 (3,6)

Note: Standardfejl angivet i parentes.

Øverste del er baseret på elever, der både har gennemført læseundersøgelsen, og som har svaret på elevspørgeskemaet. Den nederste del er baseret på elever, der også har gyldige besvarelser fra spørgeskemaet til hjemmet.

Tabel 3.22 Forældrenes oplevelse af deres barns skole. Skala baseret på spørgeskema til hjemmet, 2021, andele og elevscore opgjort efter ressourcer i hjemmet.

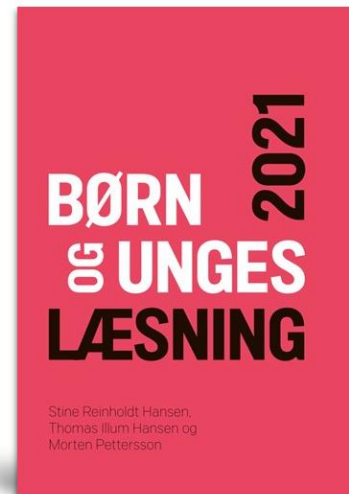
	Meget tilfreds	Nogenlunde tilfreds	Ikke tilfreds
Alle elever			
Andele	55 (1,2)	35 (1,0)	10 (0,7)
Elevscore	543 (2,7)	541 (2,9)	530 (4,4)
Andele efter ressourcer i hjemmet			
Høj	55 (1,6)	35 (1,4)	10 (0,8)
Middel	56 (1,5)	34 (1,3)	10 (0,9)
Elevscore efter ressourcer i hjemmet			
Høj	566 (3,2)	561 (3,2)	548 (5,5)
Middel	516 (3,0)	516 (4,2)	509 (5,9)

Note: Standardfejl angivet i parentes.

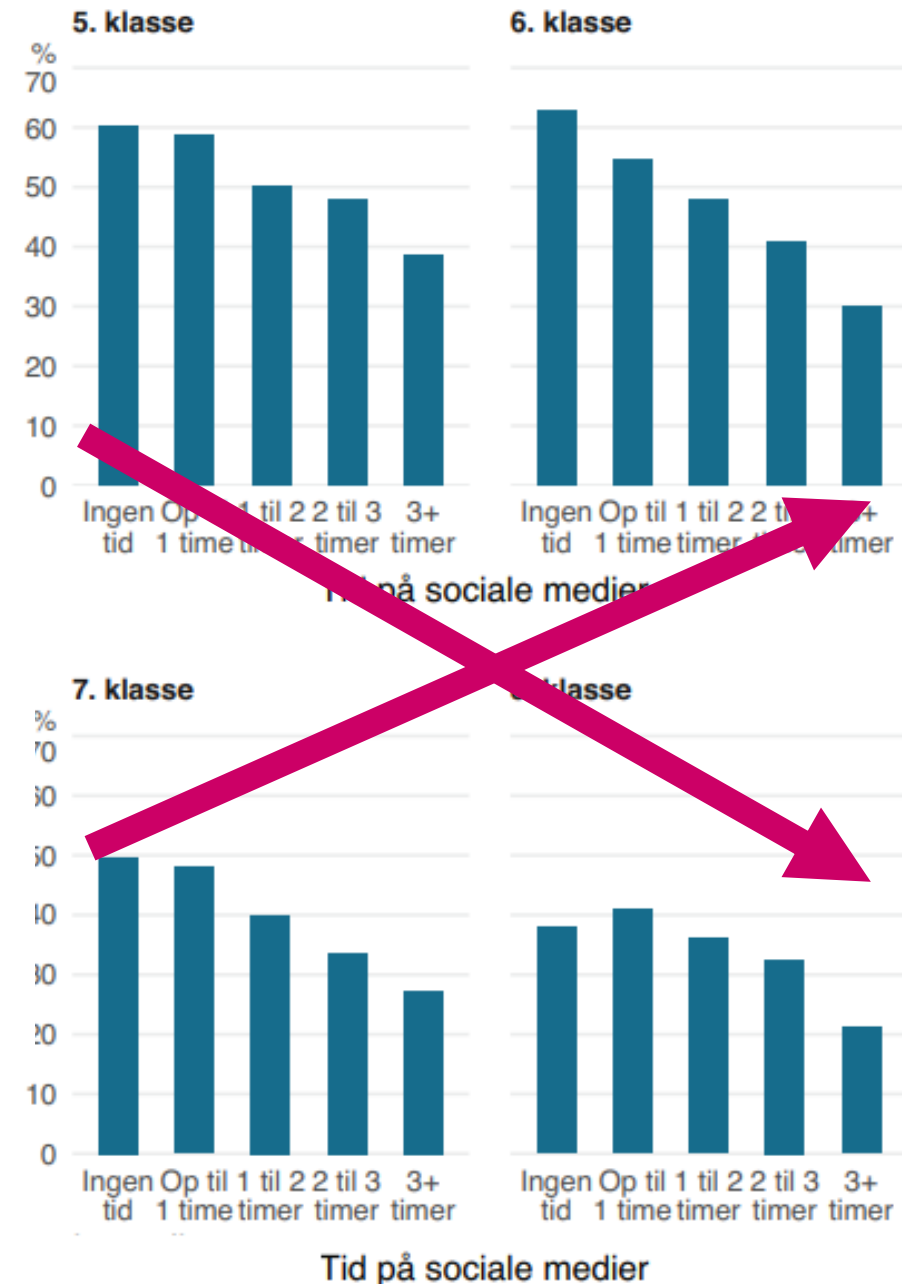
Øverste del er baseret på elever, der både har gennemført læseundersøgelsen, og som har svaret på elevspørgeskemaet. Den nederste del er baseret på elever, der også har gyldige besvarelser fra spørgeskemaet til hjemmet.

SOCIALE MEDIER

- *Børn og Unges Læsning 2021*
- Fritidslæsning og sociale medier

Figur 37. Andelen, der læser bøger mindst flere gange om uge af deres tidsforbrug på sociale medier

SKÆRME?

- Balling (2017) peger på, at det handler meget lidt om mediet
- Og meget mere om, hvad eleverne skal læse
- Skønlitteratur i det traditionelle bogmedie
- Faglitteratur på digitale enheder
- Eleverne viser en evne til at vælge deres mediebrug på baggrund af teksters affordans (Kucirkova, 2014).

SKÆRME?

- Delgado et al. (2018) "berømte" meta-review viser, at medie-effekterne ikke stemmer overens.
- Det er svært direkte at sammenligne læsning på papir vs. læsning på skærm, fordi der indgår ikke-sammenlignelige kendetegn.
- Pærer og brandbiler
- Erfaringer med mediet
- De fleste fund i reviewet peger på, at de fleste medie-relaterede effekter kommer fra opgaver, som skal løses inden for en bestemt tidsramme,
- Analog læsning bør prioriteres over digital læsning, men det er urealistisk at fraråde digitale enheder

HJEMMETS BETYDNING

- Rollemodeller
- **AFGØRENDE**

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

SØNDERBORG
TORSDAG D. 11. APRIL 2024

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

SKOLE
HJEM
BIBLIOTEK
SHB

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

S
TORSDAG D. 1

SPØRGSMÅL?

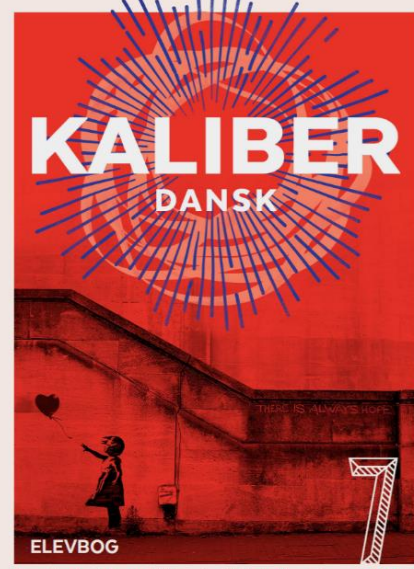
DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

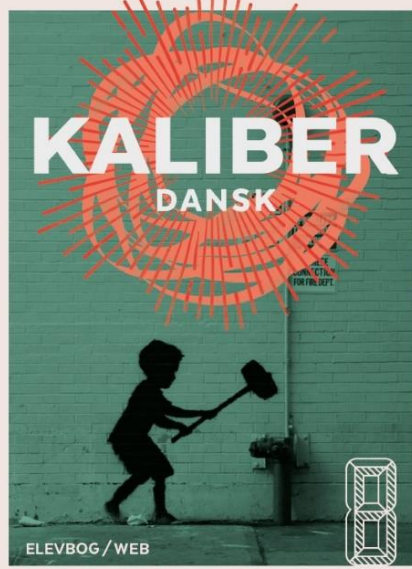
SØNDERBORG
TORSDAG D. 11. APRIL 2024

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

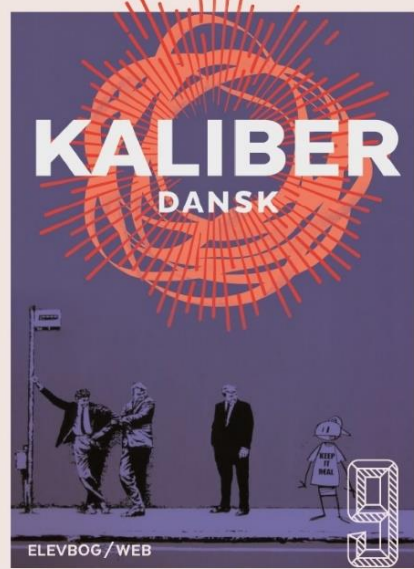

Simon Skov Foug, Rasmus Fink Lorentzen & Mike Juel Taagehøj

Simon Skov Foug, Rasmus Fink Lorentzen & Mike Juel Taagehøj

Simon Skov Foug, Rasmus Fink Lorentzen & Mike Juel Taagehøj

Simon Skov Foug, Rasmus Fink Lorentzen & Mike Juel Taagehøj

Simon Skov Foug, Rasmus Fink Lorentzen & Mike Juel Taagehøj

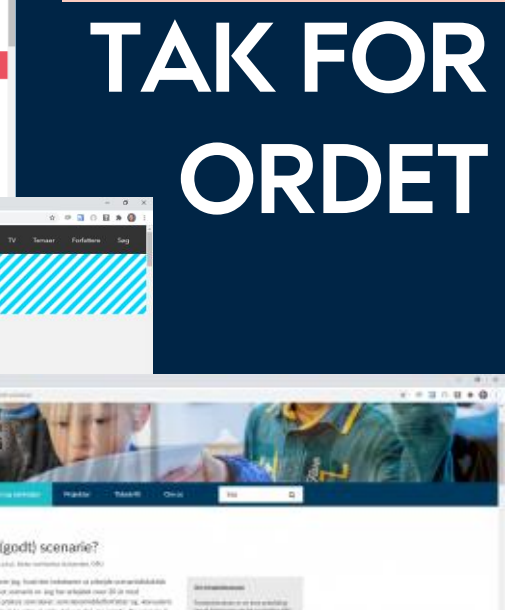
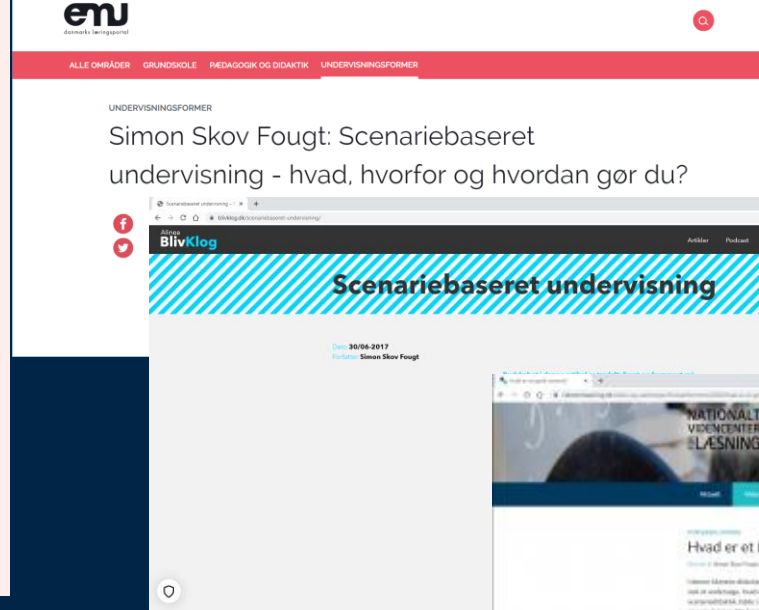
Simon Skov Foug, Rasmus Fink Lorentzen & Mike Juel Taagehøj

Simon Skov Foug, Rasmus Fink Lorentzen & Mike Juel Taagehøj

Simon Skov Foug, Rasmus Fink Lorentzen & Mike Juel Taagehøj

simon-skov-foug.dk

simon@foug.dk